

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA SZENK przeciwko POLSCE

(SKARGA nr 67979/01)

WYROK – 22 marca 2005 r.

W sprawie Szenk przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako
Izba składająca się z następujących sędziów:

Sir Nicolas BRATZA, *Przewodniczący*,
Pan J. CASADEVALL,
Pan G. BONELLO,
Pan R. MARUSTE,
Pan S. PAVLOVSKI,
Pan L. GARLICKI,
Pan J. BORREGO BORREGO, *sędziowie*,
oraz Pan M. O'BOYLE, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu zamkniętym 1 marca 2005 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 67979/01) wniesionej w dniu 26 lipca 2000 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka („Trybunał”) na podstawie art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego pana Bogusława Szenka („skarżący”).

2. Skarżący był reprezentowany przez pana Andrzeja Rzeplińskiego z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był

przez swoich pełnomocników, pana Krzysztofa Drzewickiego, a następnie pana Jakuba Wołąsiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący skarżył się na podstawie art. 6 Konwencji, że zostało naruszone jego prawo do rzetelnego procesu w rozsądnym terminie. Zarzucał także, że okoliczności sprawy stanowiły naruszenie jego prawa do swobodnego korzystania z mienia w rozumieniu art. 1 Protokołu nr 1.

4. Skarga została przydzielona Czwartej Sekcji Trybunału (art. 52 § 1 Regulaminu Trybunału). Wewnątrz tej Sekcji ustanowiono Izbę (art. 27 § 1 Konwencji), która miała zająć się sprawą zgodnie z artykułem 26 § 1 Regulaminu Trybunału.

5. Decyzją z dnia 1 czerwca 2004 r. Trybunał uznał skargę za częściowo dopuszczalną.

6. Zarówno skarżący jak i Rząd przedłożyli obserwacje co do meritum skargi (art. 59 § 1).

7. 1 listopada 2004 r. Trybunał zmienił skład swoich sekcji (art. 25 § 1). Niniejsza sprawa została przydzielona do nowo utworzonej Sekcji Czwartej (art. 52 § 1).

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

8. Skarżący urodził się w 1929 r. i mieszka w Warszawie.

9. Rodzice skarżącego byli właścicielami dwupiętrowego budynku w Warszawie. Na mocy Dekretu o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, Gmina Warszawa (a po 1950 r. Skarb Państwa) stała się właścicielem wszystkich gruntów położonych w Warszawie. Dekret przewidywał możliwość przyznania na wniosek wieczystej dzierżawy nieruchomości. 23 listopada 1948 r. rodzice skarżącego złożyli taki wniosek. Na początku lat 50. zostali pozbawieni prawa zarządzania nieruchomością i zmuszeni do wrzuczenia się pobierania czynszu od najemców.

10. 5 lipca 1967 r. Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy rozpatrzyło ich wniosek złożony w 1948 r. Prezydium odmówiło nadania rodzicom skarżącego prawa użytkowania wieczystego (dawnej wieczystej dzierżawy) nieruchomości i oświadczyło, iż budynek położony na nieruchomości stał się własnością państwa.

11. 4 grudnia 1967 r. Ministerstwo Gospodarki Komunalnej oddaliło odwołanie Bogdana Szenka od tej decyzji. Stwierdziło, że dom nie jest małym domem jednorodzinny, co wyłączałoby go spod tzw. publicznej gospodarki lokalami, przewidzianej w ustawie z 1957 r. Jako że budynek objęty był tą go-

spodarką, Ministerstwo uznało, że ustanowienie użytkownika wieczystego nie byłoby uzasadnione.

12. 17 czerwca 1991 r. skarżący złożył do Ministerstwa Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji z 4 grudnia 1967 r. Dnia 1 kwietnia 1992 r. Minister Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa odmówił stwierdzenia nieważności decyzji, uznając, że zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z prawem. Skarżący odwołał się. 23 lipca 1993 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił jego skargę.

13. Następnie Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wniósł rewizję nadzwyczajną od tego wyroku.

14. 7 lutego 1995 r. Sąd Najwyższy uchylił wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1993 r. oraz decyzję Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa. Uznał, że oparli się oni na zgodności decyzji z 1967 r. z zasadami „publicznej gospodarki” lokalami, podczas gdy ustawa przewidująca taką gospodarkę została przyjęta po dacie złożenia wniosku o wieczystą dzierżawę i dlatego też nie miała zastosowania do okoliczności sprawy. Sąd zauważył, że dekret z 1945 r. zobowiązywał gminę do uwzględnienia wniosku o wieczystą dzierżawę, chyba że korzystania z nieruchomości przez dawnych właścicieli nie dało się pogodzić z przeznaczeniem gruntu według planu zagospodarowania przestrzennego. Sąd Najwyższy wskazał, że organy rozpatrujące wniosek skarżącego nie zbadały kwestii tej zgodności. Sąd odniósł się do konstytucyjnie gwarantowanej ochrony własności, wskazując, że własność skarżącego została wywłaszczona na nieokreślonych podstawach prawnych i nie zostało przyznane żadne odszkodowanie.

15. 24 sierpnia 1995 r. Minister Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa, mając na względzie wyrok Sądu Najwyższego, uznał, że decyzja z 4 grudnia 1967 r. została w części wydana z naruszeniem prawa w zakresie, w jakim dotyczyła tych mieszkań w spornym budynku, które zostały sprzedane przez gminę najemcom. Niemożliwe było uznanie decyzji za nieważną, ponieważ na mocy obowiązujących przepisów, jeżeli od momentu wydania takiej decyzji niezgodnej z prawem upłynęło ponad dziesięć lat, Minister mógł jedynie uznać, że została ona wydana niegodnie z prawem. Minister uchylił pozostałą część decyzji. W konsekwencji postępowanie odwoławcze w odniesieniu do części decyzji z lipca 1967 r. zostało otwarte.

16. 23 listopada Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie uchyliło orzeczenie Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy z 5 lipca 1967 r. i przekazało sprawę do ponownego rozpoznania.

17. W 1996 r. skarżący złożył do Samorządowego Kolegium Odwoławczego skargę na bezczynność Prezydenta Warszawy, w którego kompetencjach leżało załatwienie sprawy.

18. 16 września 1996 r. Urząd Gminy Warszawa Centrum wezwał skarżącego do złożenia odpisu postanowienia sądu wskazującego spadkobierców po jego rodzicach. 3 i 23 października 1996 r. skarżący przedstawił żądane

informacje. 23 października 1996 r. trzech spadkobierców dawnej współwłaścicielki pani J. K. zadeklarowało wolę przyłączenia się do postępowania. 30 października 1996 r. dawna współwłaścicielka pani D. K., która zmieniła nazwisko na D. Sz., także wyraziła wolę przyłączenia się do postępowania.

19. 21 listopada 1996 r. Urząd Gminy Warszawa Centrum zwrócił się do Wydziału Geodezji Urzędu Dzielnicy Praga Południe o przedstawienie wypisu z aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącego przedmiotowej nieruchomości.

20. Także 21 listopada 1996 r. Urząd Gminy Warszawa Centrum poinformował skarżącego o problemach uniemożliwiających wydanie żądanej decyzji. Pierwszy problem polegał na tym, że matka skarżącego złożyła wniosek o przyznanie jej prawa wieczystej dzierżawy, zanim Skarb Państwa stał się oficjalnie właścicielem nieruchomości. Inna trudność wynikała z faktu, że spadkobiercy pani J. K. – byłej współwłaścicielki nieruchomości – nie przedstawili urzędowi tytułów prawnych do nieruchomości. Ostatecznie urząd musiał uzyskać wypis z planu zagospodarowania dotyczący nieruchomości. W celu wyjaśnienia prawnych konsekwencji wynikających z pierwszego problemu urząd przedłożył pytanie do Naczelnego Sądu Administracyjnego, zwracając się z zapytaniem, czy wymogi z dekretu z 1945 r. zostały wypełnione, jeżeli wniosek został złożony zanim nieruchomość, której dotyczy postępowanie, przeszła oficjalnie na własność Skarbu Państwa. Skarżący został poinformowany, że jak tylko odpowiedź zostanie przedstawiona, urząd będzie dalej rozpatrywał wniosek.

21. 29 listopada 1996 r. jedna ze spadkobierców dawnego współwłaściciela przedłożyła urzędowi decyzję stwierdzającą, że część nieruchomości należąca do zmarłej pani J. K. została odziedziczona przez sześć osób (panią Z. W., pana H. K., pana M. K., panią T. P., panią K. F oraz panią R. K.). Dodatkowo poinformowała urząd, że nadal toczyło się inne postępowanie spadkowe dotyczące spadku po zmarłym spadkobiercy pani J. K.

22. 9 grudnia 1996 r. Urząd Gminy Warszawa Centrum otrzymał wypis z planu zagospodarowania przestrzennego dotyczący nieruchomości.

23. Ponieważ w sprawie nie podejmowano żadnych czynności przez przeszło rok, skarżący złożył do Samorządowego Kolegium Odwoławczego zażalenie na bezczynność Prezydenta Warszawy. 21 lutego 1997 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze uznało zażalenie skarżącego za uzasadnione i wyznaczyło Prezydentowi termin do załatwienia sprawy do 31 marca 1997 r.

24. 22 lutego 1997 r. jeden ze spadkobierców dawnej współwłaścicielki pani J. K. poinformował urząd, że postępowanie spadkowe dotyczące nieruchomości toczy się nadal.

25. 30 kwietnia 1997 r. skarżący zwrócił się do urzędu o wydanie w jego sprawie nie jednej, ale dwóch decyzji przyznających mu prawo użytkowania wieczystego nieruchomości będącej przedmiotem postępowania. Twierdził, że zanim nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa stanowiła dwie

odrębne nieruchomości. W konsekwencji urząd powinien przywrócić wyjściową sytuację prawną nieruchomości i wydać dwie odrębne decyzje przyznające skarżącemu prawo użytkowania wieczystego odrębnych nieruchomości.

26. 30 kwietnia 1997 r. na wniosek urzędu biegły przedstawił operat szacunkowy dotyczący wartości nieruchomości.

27. 28 lipca 1997 r. jedna ze spadkobierczyń dawnego współwłaściciela poinformowała urząd, że postępowanie spadkowe zostało zakończone. Przedłożyła odpis postanowienia sądu z 18 czerwca 1997 r. Postanowienie to wskazywało jako spadkobierców pana M. K., pana H. K. oraz pana Mr R. A. K.

28. 15 września 1997 r. skarżący przedłożył do Urzędu Gminy kopię wniosku złożonego do sądu przez niejaką panią H. K. Domagała się ona uchylecia postanowienia sądu z 18 czerwca 1997 r. w części dotyczącej majątku pana M. K. Twierdziła, że już 2 marca 1978 r. nabyła po nim spadek.

29. 30 września 1997 r. skarżący zwrócił się do urzędu o przyznanie mu prawa użytkowania wieczystego, ale jedynie do części obecnej nieruchomości. Ta część nieruchomości stanowiła niegdyś odrębną nieruchomość.

30. 16 grudnia 1997 r. Urząd Gminy Warszawa Centrum zwrócił się do Zastępcy Dyrektora Urzędu Dzielnicy Praga Południe o dokonanie podziału działek ewidencyjnych.

31. 29 stycznia 1998 r. Sąd Najwyższy uchylił postanowienie z 18 czerwca 1997 r. dotyczące majątku pana M. K. W konsekwencji pani H. K. odziedziczyła cały majątek zmarłego pana M. K.

14 maja 1998 r. Urząd Dzielnicy Praga Południe poinformował Urząd Gminy Warszawa Centrum, że podział prawny budynku był niemożliwy z uwagi na brak obowiązkowej ściany zabezpieczenia przeciwpożarowego. W świetle tej informacji urząd podjął decyzję, że powinna zostać przygotowana opinia biegłego. 22 czerwca 1998 r. biegły przedłożył swoją opinię. Uznał, że podział prawny budynku był możliwy.

32. 16 lipca 1999 r. Urząd Gminy zwrócił się do Urzędu Dzielnicy Praga Południe o wydanie postanowienia o możliwości podziału oraz decyzji zatwierdzającej podział nieruchomości.

33. 15 lipca 1999 r. urząd zwrócił się do pani H. K. o przedstawienie odpisu postanowienia sądu, na mocy którego nabyła ona spadek po zmarłym panu M. K. Uczyniła to 30 lipca 1999 r.

34. 29 lipca 1999 r. Urząd Gminy Warszawa Centrum poinformował skarżącego i innych spadkobierców dawnych współwłaścicieli, że wszczął z urzędu postępowanie administracyjne dotyczące podziału nieruchomości. Wyjaśniono, że decyzja zatwierdzająca podział nieruchomości umożliwi określenie udziałów stron we współwłasności, co z kolei umożliwi wydanie decyzji przyznającej prawo użytkowania wieczystego nieruchomości. Listem z dnia 30 lipca 1999 r. strony postępowania zostały wezwane do przybycia w terminie 14 dni w celu wyrażenia zgody dotyczącej planowanego podziału nieruchomości.

35. 18 sierpnia 1999 r. pani H. K. oraz 23 sierpnia 1999 r. pani Z. W. wyraziły zgodę na podział.

36. Z powodu tego, że nie wszystkie osoby wezwane, włączając skarżącego, wyraziły zgodę na planowany podział nieruchomości, 2 września 1999 r. urząd umorzył postępowanie w zakresie podziału nieruchomości. 15 września 1999 r. skarżący odwołał się od tej decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

37. 27 września 1999 r. skarżący złożył do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę na bezczynność ze strony Prezydenta oraz urzędu.

38. 2 marca 2000 r. sąd wezwał Prezydenta do załatwienia sprawy w terminie trzech miesięcy. Sąd uznał, że sposób, w jaki prowadzone było postępowanie świadczył o nieprawidłowym funkcjonowaniu właściwych władz administracyjnych i stanowił naruszenie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego odnoszących się do terminów, w jakich sprawy administracyjne powinny być załatwiane.

39. 10 lipca 2000 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze oddaliło odwołanie skarżącego od decyzji z dnia 2 września 1999 r., którą umorzono postępowanie dotyczące podziału nieruchomości. Dnia 8 sierpnia 2000 r. skarżący złożył skargę na tę decyzję. Dnia 7 stycznia 2002 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę.

40. 25 lipca 2000 r. Prezydent Warszawy zawiesił postępowanie w przedmiocie rozpatrzenia wniosku skarżącego o przyznanie użytkownika wieczystego nieruchomości z powodu tego, że użytkownicy wieczystości nieruchomości nie wyrazili zgody na podział nieruchomości i zobowiązał wszystkich następców prawnych do wystąpienia do sądu powszechnego z pozwem o określenie udziałów w nieruchomości. Skarżący odwołał się. Dnia 22 sierpnia 2001 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze uwzględniło zażalenie skarżącego i umorzyło postępowanie w odniesieniu do decyzji z 25 lipca 2000 r. zawieszającej postępowanie. Samorządowe Kolegium Odwoławcze zauważyło, że decyzja sądu powszechnego co do podziału nieruchomości dawnych współwłaścicieli była niepotrzebna dla celów dalszego prowadzenia rzeczzonego postępowania administracyjnego, a decyzja co do określenia udziałów spadkobierców w nieruchomości została już podjęta w postępowaniu spadkowym.

41. Skarżący złożył skargę na to postanowienie. 30 września 2003 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił jego skargę, stwierdzając, że decyzja organu drugiej instancji z 22 sierpnia 2001 r. była w rzeczywistości dla niego korzystna.

42. Postępowanie dotyczące wniosku skarżącego o przyznanie prawa użytkownika wieczystego rzeczonyj nieruchomości trwa.

II. PRAWO KRAJOWE

A. Bezczywność organu administracji

43. Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego sprawy powinny być rozpatrywane bez nieuzasadnionej zwłoki, a okres ich rozpatrywania, nawet jeżeli należą do skomplikowanych, nie powinien przekraczać dwóch miesięcy (art. 35 § 3). Jeżeli organ administracyjny nie dotrzyma terminu wyznaczonego przez kodeks, musi on, zgodnie z art. 36 kodeksu, poinformować strony o tym fakcie, wyjaśnić przyczyny opóźnienia oraz wyznaczyć nowy termin.

Art. 37 kodeksu przewiduje:

„§ 1. Na niezadowolnienie sprawy w terminie określonym w art. 35 lub ustalonym w myśl art. 36 stronie służy zażalenie do organu administracji publicznej wyższego stopnia.

§ 2. Organ wymieniony w § 1, uznając zażalenie za uzasadnione, wyznacza dodatkowy termin załatwienia sprawy ...”.

44. Dalsze środki przeciwko bezczynności organu administracji przewidziane są w ustawie o Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Zgodnie z art. 17 ustawy strona postępowania administracyjnego może wnieść do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę na taką bezczynność organu.

45. Art. 26 ustawy przewiduje, że Sąd, o ile uzna taką skargę za uzasadnioną, powinien zobowiązać właściwy organ administracji do wydania decyzji lub do dokonania czynności.

46. Art. 34 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym stanowi wymóg wyczerpania dostępnych środków przed złożeniem takiej skargi do sądu. W konsekwencji skargę zarzucającą bezczynność powinno poprzedzać złożenie zażalenia do organu wyższej instancji, zgodnie z powyżej wskazanym art. 37 Kodeksu postępowania administracyjnego.

B. Dekret o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy

47. W oparciu o Dekret z 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, własność gruntów przeszła na własność gminy. Dekret przewidywał w tym zakresie:

„**Art. 5.** Budynki oraz inne przedmioty, znajdujące się na gruntach, przechodzących na własność gminy m.st. Warszawy, pozostają własnością dotychczasowych właścicieli, o ile przepisy szczególnie nie stanowią inaczej.

Art. 7. (1) Dotychczasowy właściciel gruntu ... mogą w ciągu 6 miesięcy od dnia objęcia w posiadanie gruntu przez gminę zgłosić wniosek o przyznanie na tym gruncie jego dotychczasowemu właścicielowi prawa wieczystej dzierżawy z czynszem symbolicznym ...

(2) Gmina uwzględni wniosek, jeżeli korzystanie z gruntu przez dotychczasowego właściciela da się pogodzić z przeznaczeniem gruntu według planu zabudowania ...

(4) W przypadku nieuwzględnienia wniosku, gmina zaofiaruje uprawnionemu, w miarę posiadania zapasu gruntów - na tych samych warunkach dzierżawę wieczystą gruntu równej wartości użytkowej, bądź prawo zabudowy na takim gruncie.

(5) W razie niezgłoszenia wniosku, przewidzianego w ust. (1), lub nieprzyznania z jakichkolwiek innych przyczyn dotychczasowemu właścicielowi wieczystej dzierżawy albo prawa zabudowy, gmina obowiązana jest uiścić odszkodowanie w myśl art. 9.

Art. 8. W razie nieprzyznania dotychczasowemu właścicielowi gruntu wieczystej dzierżawy lub prawa zabudowy wszystkie budynki, położone na gruncie, przechodzą na własność gminy, która obowiązana jest wypłacić właścicielowi ustalone w myśl art. 9 odszkodowanie za budynki, nadające się do użytkowania lub naprawy.

Art. 9. (2) Prawo do żądania odszkodowania powstaje po upływie 6 miesięcy od dnia objęcia gruntu w posiadanie przez gminę m.st. Warszawy i wygasa po upływie lat 3 od tego terminu”.

48. Na podstawie art. XXXIX Dekretu z 11 października 1946 r. przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych, prawo budowania oraz prawo wieczystej dzierżawy mogły być przekształcone we własność czasową.

Ar. 40 ustawy z 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach zastąpił własność czasową użytkowaniem wieczystym.

49. Zgodnie z art. 33(2) ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej z 20 marca 1950 r. nieruchomości położone w Warszawie przeszły na własność Skarbu Państwa.

50. Ustawa z 10 maja 1990 r. – przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych – przywróciła samorząd terytorialny. Zgodnie z art 5(1) własność nieruchomości, które uprzednio należały do Skarbu Państwa i które znajdowały się w terenie administracyjnym gmin w owym czasie została przeniesiona na gminy.

C. Wieczyste użytkowanie

51. Prawo użytkowania wieczystego jest uregulowane w Kodeksie cywilnym. Osobie fizycznej lub prawnej może być przyznane takie prawo do nieruchomości należącej do Skarbu Państwa lub władz lokalnych. Na prawo to składa się prawo korzystania z nieruchomości z wyłączeniem praw innych na 99 lat, za coroczną opłatą. Osoba, do której należy to prawo może nim rozporządzać.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

52. Skarżący zarzucał naruszenie art. 6 § 1 Konwencji, twierdząc, że postępowanie, w którym dochodził on swojego prawa do odszkodowania w drodze przyznania mu prawa użytkowania wieczystego przewidzianego w dekrete o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, było nadmiernie długie.

53. Art. 6 § 1 w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ..., każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd...”.

A. Okres podlegający rozpatrzeniu

54. Trybunał zauważa, że postępowanie rozpoczęło się 17 czerwca 1991 r. i trwa nadal. Trwa więc już ponad trzynaście lat, z czego okres ponad jedenastu lat i dziesięciu miesięcy podlega temporalnej kompetencji Trybunału od 1 maja 1993 r., tj. od momentu, kiedy Polska uznała prawo do składania skarg indywidualnych. Uwzględniając swoją jurysdykcję *ratione temporis*, Trybunał może jedynie rozpatrzyć okres, który minął od 1 maja 1993 r., mimo że będzie miał wzgląd na stan, jaki postępowanie osiągnęło w tej dacie (zob. m.in. wyrok *Zwierzynski p. Polsce*, nr 30210/96, § 123, ECHR 2000-XI).

B. Rozsądna długość trwania postępowania

55. Trybunał oceni rozsądną długość trwania postępowania w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia skomplikowania sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in. wyrok *Biskupska p. Polsce*, nr 39597/98, § 43, 11 lipca 2003 r.).

56. Rząd twierdził, że sprawa była bardzo skomplikowana, głównie z powodu niejasnego stanu prawnego rzeczonyj nieruchomości. To, w ocenie Rządu, wynikało w szczególności z faktu, że nie było jasne, czy nieruchomość składała się z jednej, czy dwóch nieruchomości. Ten brak jasności wynikał ponadto z tego, że w latach 70. i 80. siedem mieszkań w budynku zostało sprzedanych najemcom, którzy w ten sposób nabyli udziały w prawie użytkowania wieczystego przedmiotowej nieruchomości. Na podstawie przepisów krajowych stali się oni upoważnieni do wyrażenia zgody na podział administracyjny nieruchomości, którego domagał się skarżący. Ponieważ niektórzy z nich odmówili wydania takiej zgody, sprawa musiała być przekazana do sądu powszechnego, który był właściwy do roz-

strzygnięcia kwestii w postępowaniu procesowym. Ponadto postępowanie spadkowe dotyczące majątku jednego z poprzedników prawnych jednego z posiadaczy prawa użytkowania wieczystego czyniło postępowanie jeszcze bardziej skomplikowanym. Rząd był zdania, że sprawa prowadzona była bez nieuzasadnionych opóźnień.

57. Skarżący twierdził, że aspekty cywilne sprawy, do których odnosił się Rząd, nie mogą same wytłumaczyć ogólnej długości trwania postępowania. Nawet jeżeli by tak było, pozwany Rząd i tak byłby odpowiedzialny za opóźnienia w postępowaniu cywilnym. Ponadto prowadzenie postępowania przez władze administracyjne było wielokrotnie surowo krytykowane przez Naczelną Sąd Administracyjny, ostatni raz 2 marca 2000 r. W konsekwencji długość postępowania naruszała wymóg „rozsądnego terminu” zawarty w art. 6 § 1 Konwencji.

58. Trybunał zauważa, że sprawa była do pewnego stopnia skomplikowana, biorąc pod uwagę w szczególności fakt, że podłoże prawne spraw dotyczących nieruchomości w Warszawie jest rzeczywiście skomplikowane (zob. §§ 53-56 powyżej, *Beller p. Polsce*, wyrok z 1 lutego 2005 r., no. 51837/9, § 70). Jednakże ten stopień skomplikowania sprawy nie jest wystarczający dla usprawiedliwienia ogólnej długości rzeczzonego postępowania.

59. Odnosząc się do postępowania skarżącego Trybunał zauważa, że przyczynił się on do przedłużenia postępowania poprzez to, że złożył skargę na postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego z 22 sierpnia 2001 r. Trybunał zauważa, że Naczelną Sąd Administracyjny stwierdził później w swoim wyroku z 30 września 2003 r. wydanym w konsekwencji skargi, że skarżący mylnie uznał, iż to postanowienie było dla niego niekorzystne, podczas gdy było ono z korzyścią dla niego. Trybunał jest zdania, że poza tym brak jest wskazówek, iż skarżący przyczynił się do przedłużenia postępowania.

60. Trybunał zauważa w związku z postępowaniem władz krajowych, że sposób w jaki postępowały one w sprawie skarżącego był dwukrotnie przedmiotem krytyki władz, które rozpatrywały skargi skarżącego na nieuzasadnioną długość postępowania. Prezydentowi dwukrotnie zlecono wydanie decyzji w sprawie skarżącego i wyznaczono na to limity czasowe (§§ 23 oraz 38 powyżej). Trybunał zauważa, że żadne z tych poleceń nie zostało wykonane. Ponadto doszło do prawie dziesięciomiesięcznego okresu całkowitej beczynności pomiędzy listopadem 1995 r., kiedy sprawa została przekazana do Urzędu Gminy Warszawa Centrum i wrześniem 1996 r., kiedy podjęto kolejne działania w sprawie (§§ 16-18 powyżej). Trybunał zauważa ponadto, że upłynął rok od listopada 1995 r., kiedy to urząd wystąpił do organu zajmującego się planem zagospodarowania przestrzennego o przedstawienie wypisu z planu zagospodarowania przestrzennego właściwego dla sprawy. Podobnie, podstawowa analiza prawna kwestii związanych ze sprawą została dokonana rok później (§ 20 powy-

zej). Następnie urzędowi zajęło rok zażądanie od właściwych władz tzw. podziału ewidencyjnego nieruchomości (§ 30 powyżej). Urząd potrzebował dalszych dwóch lat i sześciu miesięcy na dostrzeżenie, że brak było obowiązkowej „ściany zabezpieczeń przeciwpożarowych” i zażądanie, by zlecone zostało przygotowanie opinii biegłego na temat tego, czy taka ściana rzeczywiście była obowiązkowa. Skarga złożona przez skarżącego na postanowienie z 10 lipca 2000 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego czekała z kolei na rozpatrzenie przez sąd przez rok i sześć miesięcy (§§ 39-41 powyżej). Postępowanie trwa.

61. W konsekwencji, uwzględniając okoliczności sprawy, Trybunał uznaje, że ogólna długość zaskarżonego postępowania przekroczyła rozsądny termin. Doszło więc do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

II. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 1 PROTOKOŁU NR 1

62. Skarżący zarzucał naruszenie jego prawa do swobodnego korzystania z mienia w rozumieniu art. 1 Protokołu nr 1. Rząd podważył ten zarzut.

Art. 1 Protokołu nr 1 brzmi następująco:

„Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego.

Powyższe postanowienia nie będą jednak w żaden sposób naruszać prawa państwa do stosowania takich ustaw, jakie uzna za konieczne do uregulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym lub w celu zabezpieczenia uiszczania podatków bądź innych należności lub kar pieniężnych”.

63. Trybunał zauważa, że postępowanie krajowe mające na celu rozstrzygnięcie roszczeń skarżącego obecnie trwa. Dlatego też w zakresie, w jakim skarżący opiera się o art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji, Trybunał uważa, że byłoby przedwczesne zajmowanie stanowiska co do meritum tego zarzutu. W zakresie, w jakim skarżący skarży się na przewlekłość tego postępowania, Trybunał stwierdza, że skarga z art. 1 Protokołu nr 1 nie stanowi odrębnej kwestii (zob., np. *Zanghè p. Włochom*, wyrok z 19 lutego 1991 r., Seria A nr 194-C, § 23, *Di Pede p. Włochom*, wyrok z 26 września 1996 r., *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, s. 17, § 35).

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

64. Zgodnie z art. 41 Konwencji:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Stro-

ny pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

65. Skarżący domagał się odszkodowania za szkody materialne i niematerialne w wysokości 3 276 000 USD.

66. Rząd twierdził, że w odniesieniu do roszczeń skarżącego odnośnie domniemanej szkody materialnej, skarżący nie przedstawił jakichkolwiek dowodów na potwierdzenie, że doznał jakichkolwiek rzeczywistych strat z powodu przedłużającego się postępowania. Odnośnie szkód niematerialnych Rząd twierdził, że kwota, której domagał się skarżący, była wygórowana.

67. Trybunał nie dostrzega żadnego związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a rzekomą szkodą materialną. Dlatego też odrzuca to roszczenie. Z drugiej jednak strony Trybunał jest zdania, że skarżący musiał doznać szkody niematerialnej, która nie może być należycie zrekompensowana przez samo stwierdzenie naruszenia. Trybunał decyduje więc o przyznaniu na zasadzie słuszności 5000 euro z tego tytułu.

B. Koszty i wydatki

68. Skarżący nie domagał się przyznania zwrotu kosztów prawnych i wydatków w związku z postępowaniem przed Trybunałem.

C. Odsetki z tytułu niewypłacenia zadośćuczynienia

69. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu niewypłacenia zasądzonych kwot powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że doszło do naruszenia art. 6 § 1 Konwencji;
2. *Uznaje*, że nie ma potrzeby rozpatrywania skargi na podstawie art. 1 Protokołu nr 1;
3. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane Państwo ma wypłacić skarżącemu, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z art. 44 § 2 Konwencji, z tytułu szkód niematerialnych 5000 euro (pięć tysięcy euro), które będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia realizacji wyroku, plus jakikolwiek podatek, jaki może być pobrany;

(b) od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty płatne od tej sumy będą zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe;

4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego o zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie 26 października 2004 r., zgodnie z art. 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancelarz

Nicolas BRATZA
Przewodniczący